

Wintr: Kandidátku nelze podat před vyhlášením volby

22. 11. 2022 9:25
Jan Martinek, Právo

O tom, jestli může poslanec nebo senátor podepsat kandidátku na Hrad více uchazečům, se vede spor. Teoreticky by to ale mohlo vést i k opakování voleb, míní odborník na ústavní právo Jan Wintr.

Jan Wintr, odborník na ústavní právo

Článek

Jak by mělo ministerstvo vnitra postupovat v případě Denisy Rohanové, která podala kandidátní listinu s podpisy poslanců ČSSD z minulého volebního období? Opírá se o to, že kandidátku na vnitru zaregistrovala ještě před koncem volebního období, kdy tito poslanci ještě měli mandát.

Nedokážu odhadnout, jak bude postupovat ministerstvo vnitra, ale mám svou představu, jak vykládat volební zákon. Dle mého názoru není možné podat kandidátní listinu dřív, než byly prezidentské volby oficiálně vyhlášeny, a to se stalo 27. června tohoto roku. Potom už je možné listinu podat, ale musí na ní být podpisy existujících poslanců k tomu datu.

Tedy by ji ministerstvo mělo vyřadit?

Myslím si to. Její návrh jsem neviděl, ale pokud je opravdu podaný před říjnem 2021, kdy se konaly sněmovní volby, tak nemůže platit pro prezidentskou volbu, která byla vyhlášena v červnu 2022.

Podle NSS mohou zákonodárci podpořit jen jednoho uchazeče

Někteří uchazeči mají na listinách podpisy senátorů, kterým po letošních podzimních volbách skončil mandát. Jsou platné?

Tady se názory různí. Já se domnívám, že záleží na tom, kdo byl senátorem v okamžiku podání kandidátní listiny. Měli jsme tu relativně krátké období

od druhého kola voleb až po dobu, kdy bývalým senátorům vypršel mandát, a v něm skutečně existovalo o něco víc než 81 senátorů.

Diskutovali jsme o tom na Právnické fakultě UK. Můj názor je, že pokud byla kandidátka podaná v tom mezidobí, kdy měli i senátoři, co prohráli, ještě mandát, tak to platit může. Profesor Jan Kysela má jiný názor a řekl to i veřejně. Trvá na tom, že pokud Ústava vyžaduje návrh deseti senátorů, musí to být jen z těch jedenaosmdesáti. Kandidát musí prokázat, že za ním stojí aspoň osmina Senátu. Není to zcela jednoznačné.

Mezi senátními volbami na přelomu září a října a uzávěrkou přihlášek kandidátních listin 8. listopadu ale uplynula poměrně krátká doba. Umím si představit, že někteří kandidáti mohli o svém podpisu se senátory dlouho vyjednávat. Když pak některý z nich přišel o mandát, těžko by si sháněli náhradní podpisy.

Pokud by si někdo, jak říkáte, měsíce vyjednával podporu se „starými“ senátory, mohl podat kandidátní listinu ještě před volbami, kdy bylo jisté, že jim mandát nevyprší.

Mohou zákonodárci podpořit podpisem jen jednoho kandidáta, nebo mohou listinu podepsat i více uchazečům?

O tom se vede spor už pět let. Dlouhodobé stanovisko ministerstva vnitra je, že je možné, aby poslanec či senátor podepsal kandidátní listinu více lidem. Zároveň se ale v roce 2017 Nejvyšší správní soud přiklonil k názoru, že každý zákonodárce může podpořit jen jednoho kandidáta.

Osobně považuji za správný výklad NSS, že senátor či poslanec, který není v roli občana, může podpořit jen jednoho uchazeče. Vyjadřuje tím, kdo je jeho kandidát.

Pokud by tyto dva výklady na sebe narazily, jak by se postupovalo?

Primárně záleží na postoji ministerstva vnitra, které kandidatury registruje. Ministerstvo zřejmě z opatrnosti povoluje i případy, kdy je jeden zákonodárce podepsán na více listinách, než aby muselo dovymyslet, který podpis vlastně platí – jestli dřívější, pozdější, nebo žádný. I NSS naznačoval, že by se zákon měl vyjasnit, k tomu však doposud nedošlo. Stálo by to za vyjasnění.

Může pak dojít v extrémním případě i ke zneplatnění voleb?

Pokud ministerstvo bude trvat na tom, že duplicitní návrhy bude registrovat, pak tu jsou dva způsoby, jak se bránit. První je řízení o neplatnosti kandidátních listin. Poté, co ministerstvo 25. listopadu rozhodne o registraci k volbám, pak protikandidáti mohou napadat listiny soupeřů, pokud jsou takto sporně podané. V tomto řízení by pak rozhodoval NSS.

Pokud by to nikdo nenapadl, tak budou všichni kandidovat. Teoretická možnost ale je, kdyby zvítězil sporný kandidát, o jehož řádném navržení jsou pochybnosti, tak může kterýkoli občan do deseti dnů po vyhlášení výsledků podat stížnost z důvodu hrubého porušení volebního zákona. A pokud by NSS dospěl k názoru, že vyhrál někdo, kdo vůbec neměl kandidovat, musely by se volby opakovat.

Nemůže ministerstvo vnitra při přezkoumávání listin vyřazovat třeba podpisy občanů, kteří si od té doby změnili trvalé bydliště?

Kontrola je namátková, nemůže být dokonalá. Kontrolují se jen nesmyslné údaje u zjevně neexistujících osob. Mám signály, že ministerstvo vnitra bude tato možná pochybení, jako jsou špatně napsané adresy, posuzovat benevolentně a spíš ve prospěch kandidátních listin.